

det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds bemærkede, tænker jeg, at Alle i denne Sal vide. Jeg antager, at de Fleste ere bekendte med, at han har stuberet 3 Aar i Leipzig; men hvad jeg har villet fremhæve, og hvad det forekommer mig, at Madvigs Tale i høi Grad bekræfter, er, at Lycho Brahe har ladet sin Videnskab det specielle Omraade, med hvilket han besatte sig, gaa ud i Verden fra Sveen og Lydskland og ikke fra Universitetet paa Frue Plads. Hr. Madvig har sagt, at vel er Universitetet som oftest det Centralpunkt i hvert Land, hvorfra Kunst, Videnskab og aandelig Udvikling udgaar, men at der dog ogsaa fra andre Steder end netop fra Universitetet kunde udflyde aandelig Dplysning, Varme og Klarhed. Dette er mine Ord, og maaste er det netop den ønskeligste Dplysning i vore Dage, som kommer andre Steder fra. Jeg tillader mig at tro, at, udstraale Høiskolerne end ikke i den Forstand videnskabelig Lys og Klarhed som Universitetet — det vilde være urimeligt at paastaa dette og en Paradox, saaledes som den ærede sidste Taler kaldte den Mening, som det ærede Medlem fra Skanderborg (Bajer) forfægtet — saa kommer der dog en aandelig Udvikling, en Varme og et Lys fra disse Anstalter paa Landet, som kaldes Høiskoler, der har en afgjørende Betydning for vort Folks gode, aandelige Standpunkt.

Den ærede Minister, som havde Ordet igaar, kom ogsaa i sine Udtalelser til at berøre et Par Punkter, som jeg havde fremdraget i mit Foredrag, men nærmest som Spørgsmaal, fordi det selvfølgelig aldrig kunde falde mig ind, saaledes, som jeg ogsaa sagde i Begyndelsen af mit Foredrag, i en Sag, hvori jeg er Lægmand, at give Raad. Men der er visse Spørgsmaal angaaende Universitetets Forhold, man nødvendigvis føres ind paa ved denne Sag. Naar vi skulde tænke paa at henlægge en saadan Kapitalformue til Universitetet, da kan det ikke være Andet, end at vi ogsaa komme til at tænke paa, hvorledes det staar til med Universitetets indre Forhold, og hvorledes vi Lægfolk maa tænke om de Folk, der ere udgaaede fra Universitetet, og hvilket Indtryk vi have af den Dplysning og Landsdannelse, som de have faaet ved denne Anstalt. Vi ere jo Alle uden Undtagelse komne i Berøring med saadanne Folk, efter som alle vore Embedsmænd skulle uddannes der. Den ærede Minister udtalte nu overfor det ene af mine Spørgsmaal, nemlig om Examenkommissioner, at vi i vort Fædreland absolut uden lang Snaf vare fallit. Det var vel ikke saa, naar der var Tale om f. Ex. at ned sætte Examenkommissioner ved Examen artium. Jeg veed fra et andet Sted, at den ærede Minister ingenlunde stiller sig uvillig ligeoverfor Indførelsen af Examenkommissioner, naar der var Tale om denne Examen. Men naar vi skulde gaa til at faae Examenkommissioner indførte ved

Embedsexaminer, vare vi komplet fallit. Vi havde ikke i vort Fædreland Kræfter til at faae saadanne Examenkommissioner. Ligeoverfor en saadan Udtalelse af den ærede Minister er jeg selvfølgelig nødt til at høre mig. Naar den ærede Minister erklærer, at vi ikke have Videnskabsmænd i tilstrækkelig Mængde eller med tilstrækkelig Dygtighed, eller hvad det nu er, der mangler dem, maa jeg høre mig derfor, thi hvor Intet er, har selv Rejseren tabt sin Ret. Naar vi ikke ere komne videre i vor Landsudvikling her i Danmark trods vort 400-aarige Universitet og trods den Lovsang, som det ærede Medlem fra Venezuela (Stürup) sang om, at det havde gjaaldet over til Sydamerika, hvordan vi vare i Danmark i videnskabelig Retning, kan jeg ikke sige Andet, end at vi komme til at tie adskillige Aar endnu, inden vi kunne naae saa vidt. Jeg er ikke istand til at kritisere den ærede Ministers Udtalelse, men een Ting er da klar, og det er, at det ikke nytter at komme her og forlange Examenkommissioner; thi vi mangle Kræfterne, vi have ikke Videnskabsmænd nok, enten det nu skyldes Mangel paa Dygtighed eller Mængde. — Overfor det andet Spørgsmaal derimod forekommer det mig ikke, at den ærede Minister var nær saa streng engang som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund), der sidst havde Ordet. Den ærede Minister indrømmede virkelig — og jeg takker ham for den Indrømmelse — at det godt kunde være muligt, at det var heldigt, og at det kunde lade sig gjøre — saaledes forstod jeg ham — at vore Embedsmænd kunde faae en mere praktisk Uddannelse. Ja, dersom den ærede Minister virkelig vil gaa i den Retning, at vore Embedsmænd kunne faae en mere praktisk Uddannelse, tror jeg, at ikke saa Lidt var naaet. Ud hvilken Vej, paa hvilken Maade og ved hvilke Midler han vilde naae det, kan jeg selvfølgelig ikke sige Noget om; thi som jeg flere Gange har udtalt, har jeg ingen bestemt og klar Mening derom, da jeg ikke kjenner saa nøie til de Forhold. Men Et kjenner jeg til, og det er, hvorledes det stiller sig, naar vore Embedsmænd komme ud i det praktiske Liv. Thi da have de som oftest viist, at de vare fremmede for det Folk, som de skulde leve med, ja endog ligeoverfor den rent praktiske Gjerning. I alt Fald vare de langt ringere stillede end de Saadlangere, som de have ved Siden af sig, der ingen videnskabelig Uddannelse have faaet, men kun en praktisk Uddannelse. Naar en Sag som denne om vore Embedsmænd ligger for, maa de forlade os, at vi uden at give os af med at give Raad som Folkets Repræsentanter paa Rigsdagen spørge, om det ikke skulde være muligt at faae dette Forhold mere praktisk ordnet, og jeg siger den ærede Minister Tak, fordi han har indrømmet, at Embedsmændene maaste kunde faae en mere praktisk Uddannelse. Kunde vi virkelig naae det, fore-